

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№3

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, mart.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINING IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA'SIR ETUVCHI TIZIMLASHTIRILGAN TAHDIDLAR.....	40
Qodirov Tuyg'un Uzoqovich, Nabiyev Bexzod Shavkatovich	
SANOAT TARMOQLARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSIYA VA TEXNOLOGIK MODERNIZATSIYANING O'RNI	44
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI BAHOLASHNING USLUBIYOTI VA UNING SOLIQ TIZIMIDA QO'LLANILISHI	49
To'xtabayev Oybek Odilovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH BO'YICHA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR.....	56
Ismailov Bobir Salomovich	
TIJORAT BANKLARI INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY JIHATLARI	62
Yangiboyev F.B.	
MINTAQAVIY IQTISODIY SALOHİYATDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	68
Turayev Og'abek Kaxramonovich	
XORIJIY MAMLAKATLARDA TO'QIMACHILIK KLASTERLARINI RIVOJLANTIRISH TAJRIBASI.....	75
Yusupova Feruza Yo'ldoshevna	
BANK XIZMATLARI SIFATINI BOSHQARISHNING INTEGRATSION VA ADAPTIV MODEL.....	83
Ibroximov Ilxomjon Shavkatjon o'g'li	
QURILISH TASHKILOTLARI FAOLIYATINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLAR ASOSIDA BAHOLASH	89
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich	
ICHKI NAZORAT VA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDAGI XAVFLARNI BOSHQARISH	94
Islamova Nargiza Mirzaxidovna	
TURIZMNING MINTAQADA IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	104
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYALARNI JALB QILISH ORQALI INVESTITSION JOZIBADORLIKNI OSHIRISHNING HOZIRGI KUNDAGI HOLATI TAHLILI	111
Begamov S.X.	
RETHINKING JOB CREATION: ONTOLOGICAL AND EPISTEMOLOGICAL FOUNDATIONS OF MACROECONOMIC EMPLOYMENT ANALYSIS.....	116
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
HUDUDIY TURIZM KLASTERLARINI SHAKLLANTIRISH VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	125
Ro'zimova Xusnora Mirzobek qizi	
SUG'URTACHILIK VA O'ZBEKISTONDA SUG'URTA SEKTORINING HOLATI.....	129
O'runboyeva Sotima Alisher qizi	
GO'SHT VA GO'SHT MAHSULOTLARINI SANOAT USULIDA QAYTA ISHLASHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBALARI.....	134
Kaydarova Sitora Suranbay qizi	
KORXONALAR QIYMATINI BAHOLASH VA BOZOR BAHOSINI SHAKLLANTIRISH METODOLOGIYASI.....	139
Abduraxmanov Sherzodbek Ravshanovich	
YASHIL IQTISODIYOT: EKOLOGIK BARQARORLIK VA IQTISODIY SAMARADORLIK UYG'UNLIGI.....	145
Jamaldinova Asalxon Saliyevna	
2025-YILDA O'ZBEKISTON UCHUN ENG YAXSHI 10 TA TRANSPORT TEXNOLOGIYALARI VA INNOVATSIYALARI	151
Mamasaliyeva Mukaddas Ibadullayevna, Beketov Timur Kazakbayevich	

MAHSULOT TANNARXINI ANIQLASHNING INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUVLARI: AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY TIZIMLAR QIYOSIY TAHLILI	155
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ	163
Хайдарова Ёркиной Аскар кизи	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING FISKAL VA INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI	170
Mamatova Nodira Mirzavaliyevna	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА И УСТОЙЧИВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ: ФОРМИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ МОДЕЛИ ПЕРЕХОДА ТЕПЛИЧНЫХ ХОЗЯЙСТВ ТАШКЕНТСКОЙ АГЛОМЕРАЦИИ НА СОЛНЕЧНЫЕ СИСТЕМЫ ЭНЕРГОСНАБЖЕНИЯ	178
Срождидинова Зарина Хайриддиновна, Абдувалиева Зилола Абдуллаевна	
МАМЛАКАТИМИЗДА QISHLOQ HUDUDLARIDA XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	186
Yuldashova Nilufar Ziyabayevna	
RIVOJLANISHDA RAQOBAT EMAS, BALKI HAMKORLIKNING USTUVORLIGI: NAZARIY VA AMALIY TAHLIL	190
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich	
IJTIMOY HIMOYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MEKANIZMLARI VA "QAMRAB OLINMAGAN O'RTA QATLAM" MUAMMOSI	196
Bafoev Farrux Jo'raqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA EKOLOGIK BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH	202
Shanazarova Gulyoraxon Baxtiyarovna	
O'ZBEKISTON STARTAP EKOTIZIMIDA INVESTITSIYA JALB QILISH JARAYONINING INSTITUTSIONAL MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI	208
Xoliqova Xurshidaxon Xayotjon qizi	
INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA STARTAP EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY JIHLTLARI	214
Usmanov Gafurjon Shavkatovich	
QURILISHDA ISHLAB CHIQRISH VA SIFATNI BOSHQARISH TIZIMLARINING RIVOJLANISHI	220
Buriyev Xakim Toshimovich, Usmanov Ilxom Achilovich	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION MUHITNI TAKOMILLASHTIRISHNING STRATEGIYALARI	225
Xolov Sherali Axrorboyevich	
2010-2024-YILLARDA O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIKNI INVESTITSIYALASHNING EKONOMETRIK TAHLILI	229
Ashurov Shuhratbek Qudrat o'g'li	
TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING ZAMONAVIY USULLARI	233
Sherbekova Kamola Norbekovna	
AHOLI MOLIYAVIY SAVODXONLIGI DARAJASI VA UNI BAHOLASHNING ILMIY-USLUBIY ASOSLARI	243
Abduvoxidov Akmal Abdulazizovich	
MARKAZIY BANK KURS SIYOSATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI	249
Saydullayev Nodirbek Narzullaevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH SALOHİYATI VA MUAMMOLARI	258
Raupov Shuxrat Soyibovich	
ЭКОТУРИЗМ В УЗБЕКИСТАНЕ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	264
Абидова Дилфуза Игамбердиевна, Рахматуллаева Зулайхо Хасан кизи	
DIGITAL ECONOMY AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE: BUSINESS CHANGE IN THE REGIONS	270
Abdullayev Muzaffar Abdujabbarovich	

QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASHDA IOT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	273
Mirzaev Dilshod Artikovich	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ СТАРТАП-ПРОЕКТОВ В ВУЗАХ УЗБЕКИСТАНА.....	279
Касимова Наргиза Сабитджановна	
YASHIL IQTISODIYOTNING NAZARIY ASOSLARI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR.....	284
Ismoyilova Mahliyo Oybek qizi	
BOSHQARUVDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR (OLIV TA'LIM MISOLIDA).....	289
Kariyeva Gulnora Abdullayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV MIJOZLARGA XIZMAT KO'RSATISHNING AMALDAGI HOLATI VA ASOSIY TENDENSIYALARI.....	295
Qurbonov Odilbek Ro'zmatovich	
O'ZBEKISTONDA SPORT FEDERATSIYALARI VA ASSOTSIATSIYALARINI SAMARALI BOSHQARISH TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'LLARI.....	302
Umed Farmonkulovich Radjabov	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA QARATILGAN IQTISODIY MEKANIZMNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ULARNING AMALIY AHAMIYATI.....	307
Mullayeva Mexrangiz Axtam qizi	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA).....	313
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Muradova Nazira Raximjanovna	
RAQAMLI MARKETING VA ONLAYN PLATFORMALAR ORQALI EKOTURISTIK MAJMUALARNI OMMALASHTIRISH TRENDI.....	318
Xolmatova Parvina Asliddin qizi	
O'ZBEKISTONDA SOLIQ MA'MURCHILIGI STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR.....	323
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
РАЗВИТИЕ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКОВСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА КАК ФАКТОР РЕГИОНАЛЬНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА.....	327
Бахтиёров Худайберган Хамдам угли	
MAHALLIY BUDJETLARDA TRANSFERTLARGA QARAMLIK DARAJASINI BAHOLASH (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	335
Xudoyqulov Hamidjon Abdullayevich	
QORAQALPOG'ISTON QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI.....	342
Tajibaev Berdax Asqarbay uli	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	347
Ashurova Maftuna Ortiq qizi	
STRATEGIC DIRECTIONS FOR INCREASING CAPITAL EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS: DIGITALIZATION AND RISK MANAGEMENT INTEGRATION.....	352
Sadullaeva Mokhinur Aziz kizi	
TECHNOLOGY MANAGEMENT AND SME INTERNATIONALIZATION: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW.....	358
Abduxafizova Madinabonu Mirabbos qizi	
TA'LIM SIFATINI BAHOLASH MEZONLARINI SHAKLLANTIRISH USULLARI.....	363
Mamadiyarov Zokir Toshmurovich	
SMART UNIVERSITET KONSEPSIYASI ASOSIDA REYTING VA RAQOBATBARDOSHLIKNI INTEGRAL BOSHQARISH.....	371
Xudoyqulov Husen Ahadovich	

BUXGALTERIYA HISOBINING MILLIY VA XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIVAVIY HISOBOT 1-SHAKLINING QIYOSIY TAHLILI	379
Shodiyev Murodjon Bakirovich	

BUXGALTERIYA HISOBINING MILLIY VA XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOT 1-SHAKLINING QIYOSIY TAHLILI

Shodiyev Murodjon Bakirovich

Renessans ta'lim universiteti
Moliya va kredit kafedrası v.b. dotsenti
E-mail: murodshodd@gmail.com
ORCID: 0009-0004-3052-8866

Annotatsiya. Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyot va moliya vazirining 2024-yil 8-oktabrdagi 181-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Moliyaviy hisobotlarni taqdim etish muddatlari hamda ularning tarkibi va mazmuni to'g'risidagi nizom" (O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2024 yil 4-noyabrda №3567 bilan ro'yxatdan o'tkazilgan) asosida BHMS bo'yicha tuziladigan "Buxgalteriya balansi" hamda MHXS bo'yicha tuziladigan "Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot" shakllari qiyosiy tahlil qilinadi. Tadqiqotda ushbu ikki hisobot shaklining normativ-huquqiy asoslari, konseptual yondashuvlari, aktivlar va majburiyatlarni tasniflash tamoyillari, baholash metodologiyasi hamda moliyaviy axborotning foydalanuvchilar uchun ahamiyati chuqur o'rganilgan. Tahlil natijasida BHMS tizimi ko'proq milliy hisobvaraqlar rejasiga asoslangan va nazoratga yo'naltirilgan model ekanligi, MHXS esa prinsiplarga asoslangan, iqtisodiy mazmun ustuvorligi va haqqoniy qiymat konsepsiyasiga tayangan holda investorlar va xalqaro moliyaviy institutlar ehtiyojlariga xizmat qilishi aniqlangan. Maqolada ikki tizim o'rtasidagi asosiy farqlar baholash bazasi, moliyaviy instrumentlarni tasniflash, ijarani hisobga olish, kechiktirilgan soliqlarni e'tirof etish hamda boshqa umumlashgan daromad konsepsiyasi nuqtai nazaridan asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari milliy moliyaviy hisobot tizimini xalqaro standartlarga bosqichma-bosqich moslashtirish jarayonida ilmiy-uslubiy asos sifatida xizmat qilishi mumkin.

Kalit so'zlar: BHMS, MHXS, buxgalteriya balansi, moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot, moliyaviy hisobot shakllari, haqqoniy qiymat, tarixiy qiymat, moliyaviy instrumentlar, kechiktirilgan soliq, boshqa umumlashgan daromad, xususiy kapital, majburiyatlar, aktivlar, hisob siyosati, xalqaro moliyaviy hisobot standartlari.

Abstract. This article presents a comparative analysis of the "Balance Sheet" prepared in accordance with the National Accounting Standards (NAS) and the "Statement of Financial Position" prepared in accordance with the International Financial Reporting Standards (IFRS), based on Order No. 181 of the Minister of Economy and Finance of the Republic of Uzbekistan dated October 8, 2024, which approved the "Regulation on the Deadlines for Submission of Financial Statements, as well as Their Composition and Content" (registered by the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan on November 4, 2024, under No. 3567). The study examines in detail the regulatory and legal framework of these reporting forms, their conceptual approaches, principles for the classification of assets and liabilities, valuation methodology, and the significance of financial information for users. The analysis concludes that the NAS system is largely based on the national chart of accounts and is primarily control-oriented, whereas IFRS is founded on a principles-based approach, emphasizing the substance over form doctrine and the fair value concept, thereby serving the needs of investors and international financial institutions. The article substantiates the key differences between the two systems in terms of measurement bases, classification of financial instruments, lease accounting, recognition of deferred taxes, and the concept of other comprehensive income. The findings may serve as a scientific and methodological foundation for the gradual adaptation of the national financial reporting system to international standards.

Key words: NAS (National Accounting Standards), IFRS (International Financial Reporting Standards), Statement of Financial Position (Balance Sheet), Financial Statements, Forms of Financial Statements, Fair Value, Historical Cost, Financial Instruments, Deferred Tax, Other Comprehensive Income, Equity, Liabilities, Assets, Accounting Policy, International Financial Reporting Standards.

Аннотация. В данной статье на основе приказа Министра экономики и финансов Республики Узбекистан от 8 октября 2024 года № 181, которым утверждено «Положение о сроках представления финансовой отчетности, а также о ее составе и содержании» (зарегистрировано Министерством юстиции Республики Узбекистан 4 ноября 2024 года за № 3567), проводится сравнительный анализ форм «Бухгалтерский баланс», составляемой по национальным стандартам бухгалтерского учета (НСБУ), и «Отчета о финансовом положении», составляемого по международным стандартам финансовой отчетности (МСФО). В исследовании подробно рассмотрены нормативно-правовые основы указанных форм отчетности, их концептуальные подходы, принципы классификации активов и обязательств, методология оценки, а также значение финансовой информации для пользователей. В результате анализа установлено, что система НСБУ в большей степени основана на национальном плане счетов и ориентирована на контрольную функцию, тогда как МСФО базируются на принципиальном подходе, приоритете экономической сущности над формой и концепции справедливой стоимости, обслуживая потребности инвесторов и международных финансовых институтов. В статье обоснованы ключевые различия между двумя системами с точки зрения базы оценки, классификации финансовых инструментов, учета аренды, признания отложенных налогов, а также концепции прочего совокупного дохода. Полученные результаты могут служить научно-методической основой в процессе поэтапной адаптации национальной системы финансовой отчетности к международным стандартам.

Ключевые слова: НСБУ, МСФО, бухгалтерский баланс, отчет о финансовом положении, формы финансовой отчетности, справедливая стоимость, историческая стоимость, финансовые инструменты, отложенный налог, прочий совокупный доход, собственный капитал, обязательства, активы, учетная политика, международные стандарты финансовой отчетности.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasida buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobot tizimini isloh qilish jarayoni so'nggi yillarda yangi bosqichga ko'tarildi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyot va moliya vazirining 2024-yil 8-oktabrdagi 181-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Moliyaviy hisobotlarni taqdim etish muddatlari hamda ularning tarkibi va mazmuni to'g'risidagi nizom" (O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2024-yil 4-noyabrda №3567 bilan ro'yxatdan o'tkazilgan)ning tasdiqlanishi milliy va xalqaro moliyaviy hisobot tizimlari o'rtasidagi farqlarni normativ jihatdan aniq belgilab berdi. Mazkur nizom buxgalteriya hisobi subyektlari tomonidan BHMS yoki MHXS asosida tuziladigan moliyaviy hisobotlarning shakllari, tarkibi va taqdim etish muddatlarini huquqiy jihatdan mustahkamladi.

Ushbu maqolaning maqsadi BHMS asosida tuziladigan buxgalteriya balansi hamda MHXS asosida tuziladigan moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot shakllarini mazmunan va metodologik jihatdan taqqoslash, ularning konseptual farqlari va amaliy ahamiyatini tahlil qilishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekiston Respublikasi buxgalteriya hisobining milliy standartlari (2020-2024-yillar) orqali buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobotni milliy hamda xalqaro standartlar asosida yuritish masalalari so'nggi yillarda keng tadqiq etilmoqda.

"Jamoat ahamiyatiga ega tashkilotlar toifasiga kiritish mezonlari, ularning moliyaviy hisobotlari va auditiga qo'yiladigan talablar hamda Jamoat ahamiyatiga ega tashkilotlar reyestrini shakllantirish va yuritish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida" (27.12.2025-yildagi 3736-sonli) O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyot va moliya vazirligi, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki boshqaruvining qarori jamoat ahamiyatiga ega tashkilotlarning hisobotlarini taqdim etish ko'rsatilgan.

"Moliyaviy hisob tizimini xalqaro talab va standartlarga muvofiq takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida", (15.09.2025-yildagi PQ-282-sonli) O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori hamda "Moliyaviy hisobotlarni taqdim etish muddatlari hamda ularning tarkibi va mazmuni to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida" (04.11.2024-yildagi 3567-sonli) O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirining buyrug'i, ayniqsa, moliyaviy hisobotning 1-shakli - buxgalteriya balansi (xalqaro amaliyotda Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot) mazmuni va tuzilishini taqqoslash ilmiy jihatdan dolzarb masalalardan biri ekanligini ma'lum qiladi.

N.B Abdusalomova hamda F.T. Temirovlar (2021) moliyaviy hisobot tizimida balans muhim ahamiyatga ega bo'lib, yillik hisobot tarkibida unda katta o'zgarishlar sodir bo'ldi, chunki xalqaro andazalar talablariga yaqinlashdi va bozor munosabatlariga qaratildi. Balansning aktiv va passiv moddalarining mazmuni ichki hamda tashqi foydalanuvchilarga undan foydalanish imkoniyatini berdi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda quyidagi ilmiy metodlardan foydalanildi:

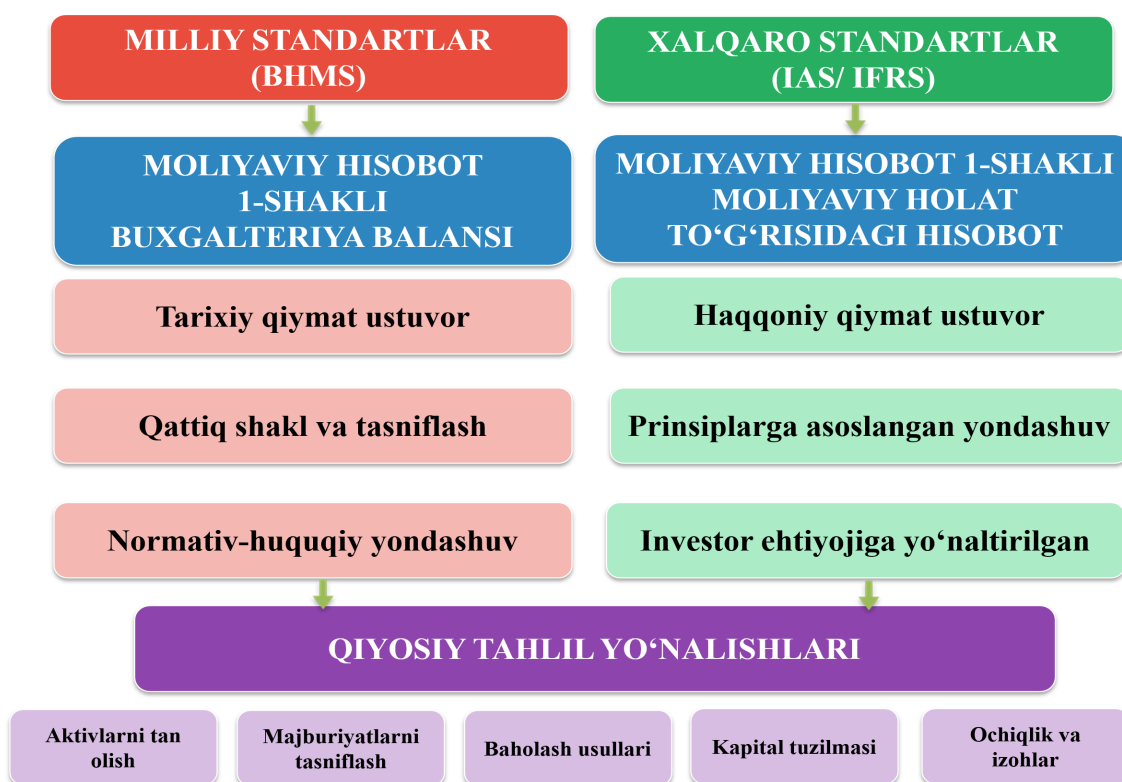
- tizimli va institutsional yondashuv;
- qiyosiy-huquqiy tahlil;
- analiz va sintez;
- induktiv-deduktiv metod;
- iqtisodiy mantiqiy umumlashtirish.

Milliy hisob tizimi bilan IFRS talablari o'rtasidagi farqlar konseptual va amaliy mezonlar asosida tahlil qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

BHMS asosida tuziladigan buxgalteriya balansi O'zbekiston Respublikasining "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonuni (13.04.2016-yildagi O'RQ-404-son) hamda buxgalteriya hisobining milliy standartlari asosida yuritiladi. "Moliyaviy hisobotlarni taqdim etish muddatlari hamda ularning tarkibi va mazmuni to'g'risidagi nizom" (O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2024 yil 4-noyabrda №3567 bilan ro'yxatdan o'tkazilgan)ning 1-ilovasida BHMS bo'yicha buxgalteriya balansining qat'iy shakli, satr kodlari va ularning hisobvaraqlar bilan bog'liqligi belgilangan. Mazkur yondashuv milliy hisob tizimining tartibga solingan va nazoratga yo'naltirilgan xarakterini ifodalaydi.

MHXS asosida tuziladigan moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot esa "Moliyaviy hisobotlarni taqdim etish muddatlari hamda ularning tarkibi va mazmuni to'g'risidagi nizom" (O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2024 yil 4-noyabrda №3567 bilan ro'yxatdan o'tkazilgan)ning 5-ilovasiga muvofiq, xalqaro moliyaviy hisobot standartlari asosida tayyorlanadi. Nizomga ko'ra, MHXSni qo'llovchi tashkilotlar BHMS bo'yicha hisobot taqdim etmaydi. Bu esa milliy va xalqaro hisob tizimlarining mustaqil yuritilishini anglatadi (1-rasm).

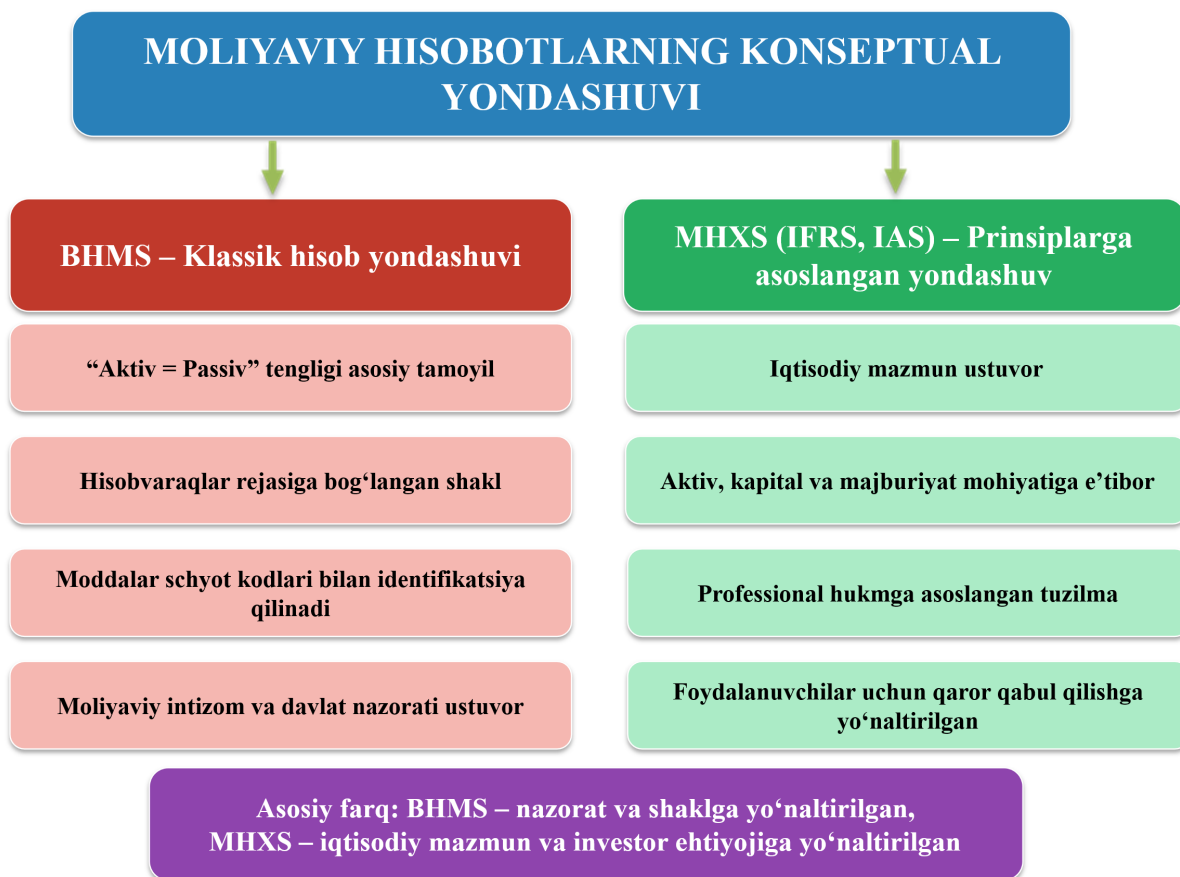
1-rasm. Moliyaviy hisobot 1-shaklining MHXS va BHMS bo'yicha aks ettirilishi.

BHMS bo'yicha buxgalteriya balansi klassik hisob yondashuviga asoslanadi va "aktiv = passiv" tengligi asosiy tamoyil sifatida qabul qilinadi. Hisobot shakli hisobvaraqlar rejasiga bevosita bog'langan bo'lib, har bir modda aniq schyot kodlari orqali identifikatsiya qilinadi. Ushbu tizim moliyaviy intizomni ta'minlash va davlat organlari uchun nazoratni soddalashtirishga xizmat qiladi.

MHXS bo'yicha moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot esa prinsiplarga asoslangan yondashuvni qo'llaydi. Bu yerda asosiy e'tibor aktivlar, xususi kapital va majburiyatlarning iqtisodiy mazmuniga qaratiladi. Hisobot shakli

professional hukmga tayangan holda tuziladi va moliyaviy axborotdan foydalanuvchilarga qaror qabul qilish uchun foydali ma'lumot berishga yo'naltirilgan (2-rasm).

2-rasm. Moliyaviy hisobtlarning konseptual yondashuvi.

Aktivlarning tasnifi va baholanishidagi farqlar

BHMS balansida aktivlar uzoq muddatli va joriy aktivlarga bo'linadi. Asosiy vositalar boshlang'ich yoki qayta tiklash qiymatida aks ettiriladi hamda eskirish summasi chegirilgan holda qoldiq qiymat aniqlanadi. Nomoddiy aktivlar ham xuddi shu tartibda hisobga olinadi. Ushbu yondashuv tarixiy qiymat tamoyiliga asoslanadi.

MHXS bo'yicha moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda esa aktivlar yanada keng tasniflanadi. Foydalanish huquqidagi aktivlar, investitsiya ko'chmas mulki, biologik aktivlar, kechiktirilgan soliq aktivlari kabi moddalarning alohida ko'rsatilishi MHXSning muhim farqlaridan biridir. Bundan tashqari, moliyaviy aktivlar amortizatsiyalangan qiymat, boshqa umumlashgan daromad orqali haqqoniy qiymat yoki foyda va zarar orqali haqqoniy qiymat bo'yicha baholanadi. Bu esa moliyaviy axborotning bozor sharoitlariga moslashuvchanligini oshiradi.

Debitorlik qarzlari aks ettirish

BHMS balansida ma'lumotnoma sifatida debitorlik qarzlari aniq schyotlar bo'yicha guruhlanadi va muddati o'tgan debitorlik qarzlari alohida satrda ko'rsatiladi. Bu yondashuv qarzdorlik intizomini nazorat qilishga xizmat qiladi.

MHXSda esa debitorlik qarzlari bo'yicha kutilayotgan kredit yo'qotishlari modeli qo'llaniladi. Ushbu model kelgusida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan moliyaviy yo'qotishlarni oldindan e'tirof etishni nazarda tutadi. Natijada, MHXS hisobotlari ehtiyotkorlik tamoyiliga ko'proq mos keladi.

Xususiy kapital tuzilmasidagi farqlar

BHMS balansida xususiy kapital ustav kapitali, qo'shilgan kapital, rezerv kapital va taqsimlanmagan foydadan iborat bo'ladi. Ushbu tarkib milliy korporativ amaliyotga mos keladi.

MHXS bo'yicha moliyaviy holat hisobotida esa xususiy kapital tarkibi yanada kengroq talqin qilinadi. Boshqa umumlashgan daromad komponentlari alohida e'tirof etilib, kapitalning o'zgarishlarini yanada chuqur tahlil qilish imkonini beradi. Bu holat investorlar uchun muhim axborot manbai hisoblanadi.

Majburiyatlarning e'tirofi va baholanishi

BHMSda majburiyatlar uzoq muddatli va joriy majburiyatlarga ajratilib, asosan nominal qiymatda aks ettiriladi. Kechiktirilgan daromadlar va bank kreditlari majburiyatlarning asosiy qismini tashkil etadi.

MHXSda esa majburiyatlar yanada batafsil tasniflanadi. Ijara majburiyatlari, baholangan majburiyatlar, xodimlar bilan bog'liq uzoq muddatli majburiyatlar, kechiktirilgan soliq majburiyatlari alohida e'tirof etiladi. Ko'plab majburiyatlar diskontlangan qiymatda baholanadi, bu esa hisobotning real iqtisodiy qiymatini oshiradi.

Moliyaviy axborotning foydalanuvchilar uchun ahamiyati

BHMS bo'yicha tuzilgan balans asosan davlat organlari, soliq idoralari va ichki boshqaruv ehtiyojlariga xizmat qiladi. Hisobotning qat'iy shakli va schyotlarga bog'liqligi nazoratni yengillashtiradi.

MHXS bo'yicha moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot esa davlat organlari, soliq idoralaridan tashqari investorlar, kreditorlar va xalqaro moliyaviy institutlar uchun mo'ljallangan. Unda taqdim etiladigan axborot moliyaviy qarorlar qabul qilishda yuqori darajada foydalidir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, BHMS va MHXS asosida tuziladigan moliyaviy hisobotlar o'rtasida konseptual va metodologik jihatdan sezilarli farqlar mavjud. BHMS klassik buxgalteriya modeli asosida "aktiv = passiv" tengligiga tayangan holda shakllanadi va hisobvaraqlar rejasiga qat'iy bog'langan tizim hisoblanadi. Ushbu yondashuv milliy iqtisodiyot sharoitida nazorat funksiyasini kuchaytirish, moliyaviy intizomni ta'minlash hamda davlat organlari uchun soddalashtirilgan monitoring mexanizmini yaratishga xizmat qiladi.

MHXS (IFRS, IAS) esa prinsiplarga asoslangan yondashuvni qo'llab, aktivlar, majburiyatlar va xususiy kapitalning iqtisodiy mazmunini ustuvor deb hisoblaydi. Haqqoniy qiymat konsepsiyasi, professional hukm va keng axborot ochiqligi xalqaro hisobotning asosiy xususiyatlaridir. Natijada, MHXS asosidagi moliyaviy hisobotlar investorlar va kreditorlar uchun yanada shaffof, taqqoslanuvchan va ishonchli axborot manbai bo'lib xizmat qiladi. Demak, BHMS milliy iqtisodiy muhitga moslashgan nazoratga yo'naltirilgan tizim sifatida o'z ahamiyatini saqlab qolsa, MHXS global moliyaviy integratsiya va kapital bozorlariga chiqish uchun zarur instrument hisoblanadi.

Takliflar

1. Bosqichma-bosqich uyg'unlashtirish – BHMSni MHXS talablariga moslashtirish jarayonini tizimli ravishda davom ettirish, ayniqsa aktiv va majburiyatlarni baholash mezonlarini yaqinlashtirish.

2. Haqqoniy qiymat amaliyotini kengaytirish – bozor bahosini aniqlash mexanizmlarini rivojlantirish hamda baholash institutlari faoliyatini takomillashtirish.

3. Kadrlar salohiyatini oshirish – MHXS bo'yicha professional buxgalterlar va auditorlar tayyorlash tizimini kuchaytirish, sertifikatlash dasturlarini kengaytirish.

4. Axborot texnologiyalarini rivojlantirish – moliyaviy hisobotlarni elektron shaklda (XBRL) tayyorlash va taqdim etish tizimini keng joriy qilish.

5. Soliq va moliyaviy hisobni uyg'unlashtirish – fiskal va moliyaviy hisobot o'rtasidagi tafovutlarni kamaytirish orqali korxonalar uchun ma'muriy yukni yengillashtirish.

6. Kichik va o'rta biznes uchun soddalashtirilgan model – MHXSning moslashtirilgan (IFRS for SMEs) variantini kengroq qo'llash.

Umuman olganda, milliy va xalqaro standartlarni uyg'unlashtirish moliyaviy axborot sifatini oshirish, investitsion jozibadorlikni kuchaytirish hamda O'zbekiston iqtisodiyotining xalqaro moliya tizimiga integratsiyasini ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasining Qonuni, 13.04.2016 yildagi O'RQ-404-son (Lex.uz).
2. O'zbekiston Respublikasi. Soliq kodeksi. O'zbekiston Respublikasining Soliq kodeksi (yangi tahriri) 30.12.2019. 2026-yildagi o'zgarishlar hisobga olingan (Lex.uz).
3. O'zbekiston Respublikasi buxgalteriya hisobining milliy standartlari 2020-2024 yillar (Lex.uz).
4. Moliyaviy hisob tizimini xalqaro talab va standartlarga muvofiq takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 15.09.2025-yildagi PQ-282-son (Lex.uz).
5. Moliyaviy hisobotlarni taqdim etish muddatlari hamda ularning tarkibi va mazmuni to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyot va moliya vazirining buyrug'i, 04.11.2024 yildagi 3567-son (Lex.uz).
6. Abdusalomova N.B, Temirov F.T. Moliyaviy hisob. O'quv qo'llanma. -Toshkent.: Iqtisodiyot, 2021.
7. N. Toshmamatov, I. Ismanov, S. Buzrukhanov Moliyaviy hisob va hisobot - Darshik: Toshkent, Sano-standart 2019.
8. Brealey, R. A., Myers, S. C., Allen, F. Principles of Corporate Finance. - New York: McGraw-Hill Education, 2020.
9. IFRS Foundation. IFRS® Standards (Blue Book). - London: IFRS Foundation, 2024.
10. IFRS Foundation. Conceptual Framework for Financial Reporting. - London: IFRS Foundation, 2018.
11. IFRS Foundation. IAS 1 Presentation of Financial Statements. - London: IFRS Foundation, 2024.
12. <https://lex.uz>—Huquqiy axborot milliy bazasi O'zbekiston Respublikasining qonunlar, qarorlar, farmonlar, normativ-huquqiy hujjatlarining rasmiy to'plami.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>